

2^e zondag in de veertigdagen tijd -16 maart 2014

Zoek de stilte en kom in beweging

De Veertigdagentijd is een tijd van voorbereiding op de viering van Pasen. Met Pasen vieren we de komst van Licht dat sterker is dan onze duisternis, van volgehouden trouw die alles overwint, van leven sterker dan de dood.

Pasen is daarmee een overmoedig feest. Het gaat in tegen onze ervaring. Want om ons heen zien en ervaren wij zo vaak de macht van haat en geweld, de taatheid van onrecht en donkerheid, de onverbiddelijkheid van de dood.

Spanningen en oorlogsdreiging rond Oekraïne en op De Krim. Voortdurend en grof geweld in de Centraal Afrikaanse Republiek en in Syrië, je kunt er moedeloos van worden, of angstig.

En in ons persoonlijk leven is het soms al niet veel anders: je verliest je werk, of vreest daarvoor, je bent bezorgd om je gezondheid, het gaat niet goed met je kind, je kleinkind, met iemand van wie je houdt...

Pasen vieren spreekt niet vanzelf. Het vergt concentratie, oefening en volharding om tekenen van licht en leven te zien, om niet cynisch te worden of onverschillig, om vreugde te kennen en vreugde te geven.

De Veertigdagentijd is daarmee een tijd van oefening, van het leren zien van de tekenen van het Licht.

En aan de hand van het thema voor deze veertig dagen tijd 'Zoek de stilte – Kom in beweging' kunnen we ons daarin oefenen.

Want die oefening in het leren zien van de tekenen van licht en leven misschien vraagt die wel stille concentratie.

De lezing van vorige week over de intocht van Jezus in Jeruzalem leek daarmee in tegenspraak. Die menigte met zijn palmtakken en hosanna-geroep: het is allerminst stil allemaal.

Die lezing was het begin van een tocht die verder gaat. Want als Jezus feestelijk Jeruzalem is binnengehaald gaat Hij naar de tempel: de plaats van Gods nabijheid, van toewijding en concentratie.

Jezus reisde naar Jeruzalem om het paasfeest te vieren, lezen we in het Evangelie. Hij gaat naar de tempel. De Messias gaat naar zijn huis, het huis van zijn Vader, het huis van geloven en hopen, het huis van vergeving en nieuwe moed.

Na het euforische gedrag van de menigte die Jezus omringt richting Jeruzalem, passeren ze de poorten van de stad. De poortdrempel vormt de grens tussen twee sferen, die van de uitzinnige menigte, die denkt te weten wie Hij is en anderen in Jeruzalem die toch wel willen weten wie Hij is. Uit de menigte wordt geroepen: 'Dat is Jezus, de profeet uit Nazaret in Galilea.' En in de stad gaat ieder weer zijns weegs. Zoeken naar onderdak, inkopen doen, het regelen van offerdieren, geld wisselen. De ezel wordt wellicht weer teruggebracht en Jezus gaat naar de tempel.

Om daar te bidden, de stilte te zoeken voor de zware week die komt.

En dat wordt een bittere teleurstelling. Mensen doen er hun voordelige zaakjes. Het lawaai verdrijft de stilte en het geld zorgt voor veel lawaai. Het huis van de Vader is bedoeld voor ontmoeting en gebed maar het is gevuld met alles wat in de wereld te koop is.

En kan een mens zich dan nog voluit open stellen voor God?

Neem nu de offerdienst: Oorspronkelijk koos een mens met zorg de vrucht van zijn werk voor de dienst aan de Heer.

De eersteling die je met liefde hebt gekweekt. Het is een bewuste toewijding van je leven zelf aan God.

Maar ach, hoe gaat dat? Het wordt tot sleur en automatisme als in een slordige liturgie. Het wordt uiterlijk vertoon zonder innerlijke vroomheid.

En dan: Het is zo'n gedoe en geregeld...

Kopen in de tempel is veel gemakkelijker en het gaat tenslotte om de goede bedoeling, nietwaar. En zo wordt wat eerst bewust beleefd wordt een bedrijfsmatige handeling. En het mes snijdt aan twee kanten: de offeraar krijgt zijn gemak en de tempel zijn inkomsten. Langzamerhand wordt de tempelvoorhof een marktplein met toplocatie.

En dan ook: de velen die van ver komen voor het Pesachfeest, kunnen moeilijk hun offerdieren meeslepen op reis.

Die zijn dus in de tempel te koop, het geld dat ze van thuis meenemen, soms met de beeltenis van de Romeinse keizer erop, is niet geschikt om daarmee iets te kopen.

Daarom zijn de geldwisselaars aanwezig. Beide zaken zijn toch niet echt af te keuren?

Waarom vindt Jezus dan dat zij een grens over zijn gegaan?
Verkeerd is vooral, dat de handelaren van de toegewezen
plek buiten de tempelvoorhof naar een plek in de voorhof
gegaan zijn.

Handel bij de tempel is misschien noodzakelijk en
gemakkelijk, maar de voorhof is de daarvoor geëigende
plaats.

Nu is de tempel niet langer een plaats waar gebeden en
geofferd wordt, maar waar ook handel gedreven wordt.
Waar de ene mens bidt, staat de ander een rund te
kopen/verkopen. De waardigheid en de heiligheid van de
tempel als woonplaats van God en plaats van gebed wordt
aangetast.

Jezus doorbreekt het rumoer in de tempel door te roepen:
'Er staat geschreven: "Mijn huis moet een huis van gebed
zijn," maar jullie maken er een rovershol van!'

En dat zachtmoedig Jeruzalem binnenrijden op een ezel, dat
betekent dus niet: zachtzinnig of halfzacht. Want Jezus kan
het niet verdragen dat de geldwisselaars daar zitten, de
handelaren een slaatje slaan uit de vroomheid van de
mensen.

Hij kan het niet aanzien dat het huis van gebed een
handelsplaats is geworden waar de macht van geld – dat ook
in die dagen al corrupt maakte – vat heeft gekregen op de
mensen. Je voelt de spanning stijgen.

Wat doet Jezus? Snapt Hij dan niet dat je sommige dingen maar op zijn beloop moet laten? Dat het vaak beter is een andere kant op te kijken als je dingen ziet die niet helemaal door de beugel kunnen?

De Schriftgeleerden zijn verontwaardigd: wat denkt die man wel niet? Dat Hij God zelf is zeker. Prachtig hoe Matteüs ons dan vertelt dat de kinderen die met Jezus door de poorten waren gekomen nog steeds in de tempel 'Hosanna voor de zoon van David!' roepen. Vaak pakken kinderen de draad van hun leven schijnbaar gemakkelijk weer op als er iets ingrijpends gebeurt.

Terwijl de volwassenen nog terneergeslagen stil staan bij wat hen overkomt spelen kinderen alweer buiten met hun vriendjes als levend bewijs dat het leven doorgaat.

Maar vanmorgen in de tempel is het andersom. Waar het gejuich van de volwassenen al lang is verstomd en de handel op het tempelplein voor hen weer het belangrijkste is, - alsof er niets is gebeurd - , juichen de kinderen nog voor Jezus, in wie ze misschien onbewust de ware koning ontdekken.

En de ware koning gaat zijn koninklijke weg tot het einde toe. Zijn weg leidt hem langs de verschoppelingen van zijn tijd. Langs de lammen en de blinden, de melaatsen en bezetenen, langs hen die geen hoop meer hebben, geen licht meer zien. Een koning zonder pracht en praal, maar met oog en oor voor mensen. Juist omdat het niet altijd 'Hosanna' is in mensenleven. Dat zijn weg op tegenstand stuit is eigenlijk onoverkomelijk.

Want zo zijn wij mensen toch vaak? Als er werkelijk verandering ten goede wordt gevraagd, dan haken we vaak af.

Als iemand de tafels van de handelaren omver werpt en economische belangen ondergeschikt maakt aan een rechtvaardige wereld dan zou toch ook in onze tijd zo iemand met geweld de mond gesnoerd kunnen worden.

De bijbel zou de bijbel niet zijn wanneer het daarmee zou eindigen. Want God zou God niet zijn als Hij zich daarbij neerlegde. De weg die Jezus gaat is een weg waarop hij net als alle mensen tegenslag ondervindt. Waarop Hij op de proef gesteld wordt. Het bouwen aan een koninkrijk van vrede gaat niet over rozen.

Ook in ons leven is er naast vreugde en geluk helaas ook verdriet en ongeluk. Waar herkennen wij onszelf in dit verhaal over de intocht in Jeruzalem?

Herkennen we onszelf in de volgelingen van Jezus die er vaak zo weinig van begrijpen, maar toch achter hem aangaan en Hem dan weer steunen, dan weer teleurstellen?

Of herkennen we onszelf in de schare, die hunkerend bij Hem in de buurt blijft om een glimp van Hem op te vangen, om even een aanraking te mogen ervaren?

Misschien herkennen we onszelf wel in de Schriftgeleerden die dag in dag uit hun uiterste best doen de Heilige Schrift te verstaan en op de juiste manier toe te passen, maar die daarbij soms blind zijn voor de werkelijkheid van alledag. Of in de geldwisselaars die het economische belang en hun eigen portemonnee het allerbelangrijkste vinden.

Misschien hebben we stuk voor stuk wel iets van al die omstanders van vanmorgen. En dat we dan vandaag dat enthousiasme van de kinderen zullen vasthouden.

‘Wordt als een kind’, zegt Jezus. Blijf erin geloven.
In deze wereld omgekeerd.

Ga niet direct over tot de orde van de dag als deze koning op zijn ezel je leven binnenkomt.
En het een en ander overhoop haalt, ons aan het denken zet.

Jezus wil dat het rumoer verdwijnt. En uiteindelijk worden hogepriesters en schriftgeleerden er stil van. Ze staan met een mond vol tanden.

En misschien komen wij zo ook wel bij vragen terecht, die de moeite waard zijn om bij stil te staan in deze dagen:

Hoeveel rumoer is er in ons leven?
Wat neemt ons zo in beslag dat we vergeten om in beweging te komen voor de mens naast ons?

Dat we zo in de komende tijd:

Even stil staan om na te denken over ons zelf en onze wereld.

Dat we dan dromen over hoe het kan worden en ontdekken wat wij kunnen/zullen veranderen.

Zoek de stilte en kom hen in beweging.